

ART TRANSFER 2024

AUTIPIXELS

Alkotó tevékenység az autizmus specifikus szociális és kommunikációs készségeket támogató foglalkozásokon

ZSÉGER OLIVIA

Az ELTE-Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán végeztem, mint szociális munkás, majd gyógypedagógus, szomatopedagógia és autizmus spektrum pedagógiája szakirányokon. Tagja vagyok a MAOE Képzőművészeti Tagozatának és a Magyar Fotóművészek Szövetségének. A 2024/25 tanévben kezdtem meg tanulmányaimat az ELTE-PPK Neveléstudományi Intézet Múzeumpedagógiai Szaktanácsadó szakirányú továbbképzésén.

Pályázatomban szeretném bemutatni a munkám során alkalmazott autizmus specifikus pedagógiai módszertan szerint tervezett tevékenységekbe ágyazott alkotó folyamatokat.

Fontosnak tartom szem előtt tartani a spontán alkotó tevékenység tervezett támogatását. Autizmusban mélyen érintett, nem, vagy alig beszélő gyerekekkel dolgozom, akik a hangadást, illetve a beszédet nem minden esetben kommunikációs céllal használják. A társas kapcsolatok és kapcsolódás, a szociális rutinok, és társas helyzetek gyakran szociálisan túlságosan telített helyzetek, melyek számukra túl sok ingert jelentenek, vagy akár kényelmetlenek.

Az spontán vagy később irányított, strukturált illetve félig strukturált helyzetben történő alkotó tevékenység fontos és mégis rejtettebb lehetőség az említett területek támogatása során.

A projekt neve AUTIPIXELS, apró részletek, töredékek gyűjteménye. Ezen a néven működő Facebook oldalon láthatóak a foglalkozásokon készült képek, tárgyak szöveges kiegészítés nélkül.

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064126479499>

Módszertanilag fontos szempont minden autizmus specifikus foglalkozáson a tervezett tevékenységsor beláthatóvá tétele, bejósolhatósága. A tervezhetőség mind térben és időben is fontos kérdéseket vetnek fel. Mit, hol, mivel, meddig és kivel kell tennem? A felmerülő kérdésekre vizuális algoritmusok, fotók, ábrák segítségével tudunk egyénre adaptált, az önálló tevékenységszervezést megfelelő módon támogató segítséget adni. Az egyéni szempontok szerint adaptált környezet és tevékenységszervezés az egész napot beláthatóvá és érthetővé teszi, azonban nagyon fontos a nap során felmerülő tevékenységeket is külön támogatni.

Így az említett alkotó tevékenység, mint a napi rutin adott tevékenysége sajátos szisztematikus tervezést, és előrejelzést igényel.

Mint autizmus specifikus egyénre szabott pedagógiai tervezés többek között, a következő szempontokat jelenti,

-tevékenység megnevezése- [barkácsolás, közös barkácsolás, azon belül festés/ragasztás/hajtogatás....](#)

-lehetséges támogatási célok meghatározása az adott tevékenységen belül (pedagógiai célú megfigyelés és informális felméréseket követően meghatározott egyéni támogatási célok)- [együttműködés](#), [közös tevékenység](#), [társak közelségének elfogadása](#), [tárgyak cseréje](#), [kivárás](#), [sorra kerülés](#), [kérés](#), [választás](#), [élménymegosztás](#), [általánosítás](#), [gondolkodási folyamatok támogatása](#)...

-tevékenységen belüli résztvevők tervezése- [algoritmus készítése](#), [vagy pontos minta készítése](#), [a tevékenység lépéseinek bemutatása](#)

-szükséges eszközök felsorolása- [munkaeszközök fotón történő megjelenítése](#), [vagy tárgyas minta előkészítése megfelelő mennyiségben](#), [jól szervezett elhelyezésben](#)

-kommunikáció, instrukcióadás tervezése- [egyéni szabott](#), [rövid](#), [érthető verbális instrukció](#) (Festeni fogunk! Nézd meg!) [illetve gesztusok alkalmazása](#)

-segítségadás tervezése- [kivárás](#), [gesztus](#), [mintaadás](#), [részleges vagy teljes fizikai vezetés](#), [jutalmazás](#), [pozitív megerősítés](#), [adott gyermek igényeihez igazítva](#)

A foglalkozások helyszíne egyrészt egy budapesti speciális iskola, illetve egy fejlesztőház, ahol 45 perces fejlesztő foglalkozásokon találkozom a gyerekekkel. A gyerekek életkora 6-10 éves korosztály. Az alkotó tevékenység mindkét helyen a gyerekek egyéni igényeihez, érdeklődéséhez és terhelhetőségéhez szabottan történik. A felhasznált anyagok szenzorosan érdekes, motiváló eszközök, melyek támogatják a gyerekek érzékelését, ingerfeldolgozását, toleranciáját.

A társas helyzetek és a gondolkodási folyamatok különböző mértékű és minőségű, eltérő fejlődése miatt, a szociális és kommunikációs célok minden esetben a közös tevékenység, egymás közelében történő tevékenység, eszközök megosztása, egyszerű cseréje, a kivárás, sorra kerülés, kezdeményezés, élménymegosztás támogatása, egyéni szabott pedagógiai módszerekkel és hangsúlyokkal.

Az élménymegosztás, beszélgetési készségek támogatása során fontos a válasz-készség, válaszadás, a kérdés feltevés, és információ kérés, illetve információ átadás folyamatainak támogatása. Csoportjaimban az említett területek nagyban nehezítettek, így az egyszerű kérdésekre adott rövid válaszadás, illetve egyszerű kérdések megfogalmazása nagyon fontos eredmények lehetnek.

A tervezés során alapvetően fontos szempont számomra, hogy olyan alkotások létrehozását segítsem, mely alapjaiban tartalmazza a képzőművészet formanyelvének elemeit és eszközeit. Az említett csoportokban maga az alkotás nyit új utakat a gondolkodási folyamatokban, a tevékenység mögött rejlő tudatos döntések hasonlóan támogatás igényelnek, mint a részvétel.

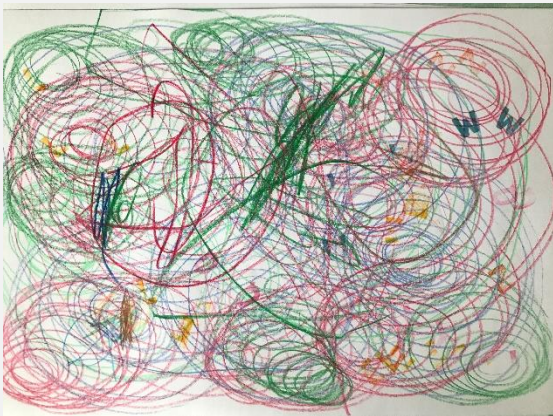
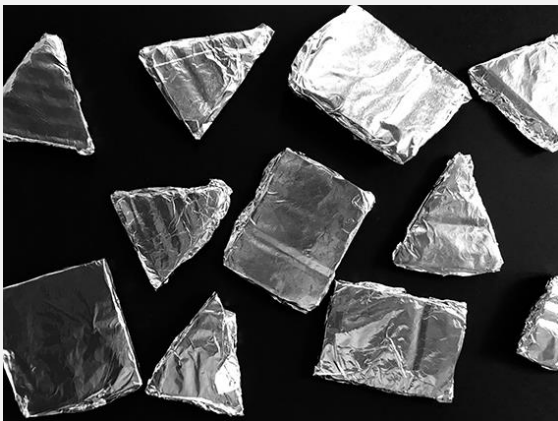
Mivel a tevékenységek viszonylag rövid időben valósíthatóak meg, gyakran heti projekteken gondolkodtam- geometria/formák, színek, házak, állatok. Így a tartalmilag összekapcsolódó epizódok szélesebb körben tették lehetővé az általánosítás folyamatát és minden nap, különböző módon találkoztak a gyerekek hasonló feladatokkal.

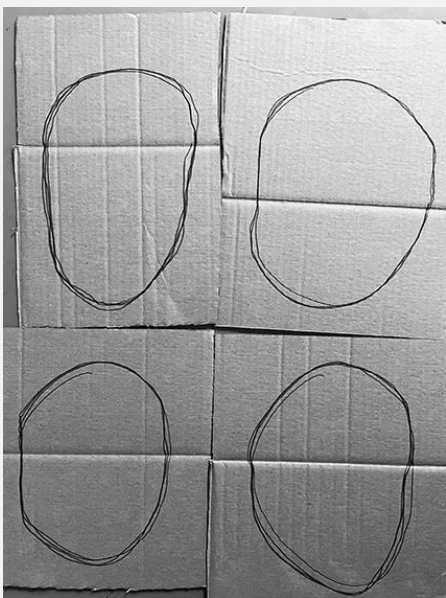
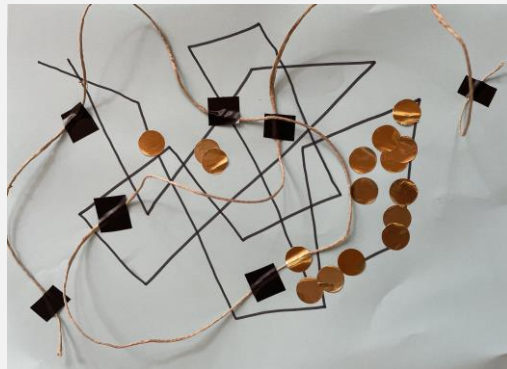
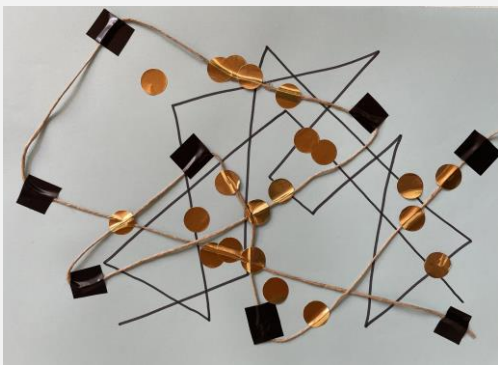
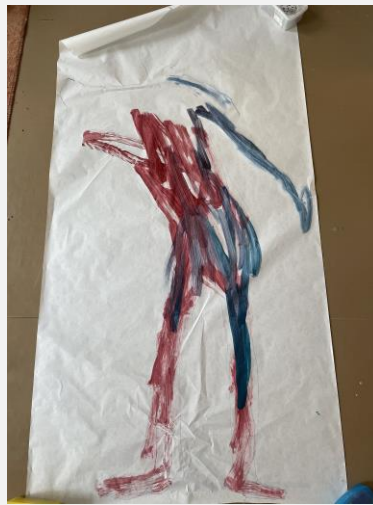
Az Autipixels projekt, ahogy a napi munka is epizódokból áll, a projekt sem egy től-ig folyamat. Tevékenységek sorozata, részletek, melyek átívelnek a heti tevékenységsoron, a napi rutinon. Egyéni szabott módszertani szempontok mentén szerveződik, tudatos, szisztematikus tervezés eredménye.

Budapest, 2024 10 04.

Részletek az AUTIPIXELS projekt munkáiból

Szakirodalom

Autizmus, A rejtély nyomában-Uta Frith, Kapocs Kiadó 1991

Autizmus társult értelmi sérüléssel- Rita Jordan, Kapocs Kiadó 2007

Viselkedés problémák és autizmus spektrum zavarok- John Clements, Ewa Zarkowska, Kapocs Kiadó 2007

Az Autizmus Kézikönyve- Fred V. Volkmar, Lisa A. Wiesner, Geobook, 2019